

гръцко училище. Около това време тъкмо се уреждали частни гръцки училища подъ ръководството на учители, възпитаници на италианскитъ възродени класически училища. Учени гърци, свършили въ Германия, Франция, Италия, вдъхновени отъ идеитъ за свобода и класическо образование, съ голѣмъ ентузиазъмъ откривали изъ Турция свои училища, въ които тѣ преподавали по програми, модерно съставени. Въ основата на образованието поставяли старата елинска литература, езикознание, философия, история, физика, естествознание и нови езици. Чрезъ тия предмети събуждали гръцки националенъ духъ за възраждане и освобождение на Елада (Гърция).

Кроежитъ на Екатерина II и австрийския императоръ Йосифъ II да възстановятъ византийската империя, които тѣ обявили презъ 1793 г., следъ Яшкия миръ, силно разпалили гръцкитъ патриоти, които се въодушевлявали и подпомагали отъ основаното презъ 1791 год. гръцко народно дружество, наречено „*Етники етерия*“. Богати гръцки търговци и дружества давали помощи и тайно издържали казанитъ училища, а млади въодушевени поети, писатели, философи, богослови и естественици уреждали висши училища въ Смирна, Хиосъ, Андросъ, Кидония, Букурещъ и др. съ задача, свободно да разкриватъ старо-гръцката наука предъ своитъ ученици и да привличатъ младежи отъ другитъ християни подъ турска власт на Балканитъ. Целта била да подготвятъ общо-патриотическо национално движение съ елински духъ и тенденция въ полза на цѣлокупната елинска нация¹⁾. Преподавателитъ съ жаръ и захласъ изтъквали, че *елинитъ* били едничъкъ богонадаренъ народъ, способенъ да поеме управата на *Новата Византийска империя* съ столица Цариградъ. По тази причина въ новитъ гръцки училища се приемали и негръцки младежи за ученици, а особно българчета отъ всички наши краища. Разпаленитъ професори въ тия училища, покрай своболюбивия си духъ, ревностно всаждали въ своитъ слушатели елински национални копнежи.

¹⁾ Дотогава гърцитъ се именували съ сръдновѣковното име ромеи. Въ новитъ училища учителитъ въвели името елини, понеже то било истинското старо име на гърцитъ.